Anmälan av anmälningspliktiga sjukdomar enligt smittskyddslagen - Rutin - Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg

Titel: Anmälan av anmälningspliktiga sjukdomar enligt smittskyddslagen	**Dokumentkategori:** Rutin	**Omfattning:** Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg
Dokumentägare: Smittskyddsläkaren	**Dokumentansvarig:** Admin, smittskydd	**Beslutsinstans:** Smittskyddsläkaren
Diarienummer: Ej tillämpligt		**Datum för översyn:** Se giltigt t o m

Innehåll

1. Syfte och omfattning 2
1.1. Allmänt 2
1.2. Ansvar och roller 3
2. Innehåll 3
2.1. Definitioner 3
2.2. Princip för hantering av smittskyddsanmälan 4
2.2.1. Provtagning och svarsrutiner 4
2.2.2. Råd, förhållningsregler och smittskyddsblad för patienten 5
2.2.3. Klinisk anmälan 5
2.2.4. Anmälan av klamydia och gonorréinfektion 5
2.2.5. Praktiskt om Anmälan 6
2.2.6. Smittspårning 6
2.2.7. När Vårdhygieniska expertis ska kontaktas 6
2.2.8. Partnerspårning 6
2.2.9. Remiss till annan vårdenhet 7
2.3. Särskilda punkter att beakta vid smittskyddsanmälan 7
2.3.1. Byte av behandlande läkare 7
2.3.2. Kostnadsfrihet för patienten vid allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen (SmL) 7
3. Medverkande och granskare 7
4. Referenser 8

1. Syfte och omfattning

Syfte med denna rutin är att säkerställa att lagen om anmälningspliktiga sjukdomar efterlevs, se Smittskyddslag (2004:168). Lagen gäller samtliga hälso- och sjukvård i regionen, offentliga som privata. Denna rutin beskriver processen hur anmälan ska ske.

1.1. Allmänt

Enligt Smittskyddslag (2004:168) 2 kap. 5 § beskrivs att:
”En behandlande läkare som misstänker eller konstaterar fall av allmänfarlig sjukdom eller annan anmälningspliktig sjukdom, skall utan dröjsmål anmäla detta till smittskyddsläkaren i den region där den anmälande läkaren har sin yrkesverksamhet och till Folkhälsomyndigheten.”

Anmälningsskyldigheten gäller även:

- läkare vid laboratorium som utför mikrobiologisk diagnostik,
- den som är ansvarig för ett sådant laboratorium, och
- läkare som utför obduktion".

I smittskyddsförordning (2004:255) 3§ förtydligas att:
"En anmälan enligt 2 kap. 5 § smittskyddslagen (2004:168) skall göras skriftligen senast dagen efter den dag då den som är skyldig att göra anmälan:

- misstänkt eller konstaterat fall av smittsam sjukdom, eller
- misstänkt eller funnit smittämne av sådan sjukdom vid analys i ett laboratorium som utför mikrobiologisk diagnostik".

När den som är skyldig att göra anmälan misstänker att flera patienter har smittats av samma anmälningspliktiga sjukdom skall denne, genom telefonsamtal eller på annat liknande sätt, omedelbart underrätta smittskyddsläkaren om detta.

1.2. Ansvar och roller

Hälso- och sjukvårdsdirektör ansvarar för att rutin för anmälan av anmälningspliktiga sjukdomar enligt smittskyddslagen upprättas, fastställs och implementeras samt att resurser för implementering och tillämpning skapas.

Verksamhetschef ansvarar för att rutinen implementeras och efterföljs inom sitt verksamhetsområde samt utser kontaktperson/er inom varje verksamhetsområde som ska utgöra en direktlänk mellan verksamheten och smittskyddsenheten i samverkan med respektive ansvarig chef.

Vårdenhetschef ansvarar för att rutinen implementeras och efterföljs på vårdenheten/motsvarande samt säkerställer att smittspårare genomgår fortlöpande utbildning godkänd av smittskyddsläkaren.

Behandlande läkare ansvarar för att smittskyddsanmälan upprättas. Är inte behandlande läkare i tjänst när provsvar kommer, se punkt 2.2.1.

2. Innehåll

2.1. Definitioner

Med **smittsamma sjukdomar** avser i smittskyddslagen (2004:168) alla sjukdomar som kan överföras till eller mellan människor och som kan innebära ett inte ringa hot mot människors hälsa.

Med **allmänfarliga sjukdomar** avses smittsamma sjukdomar som kan vara livshotande, innebära långvarig sjukdom eller svårt lidande eller medföra andra allvarliga konsekvenser och där det finns möjlighet att förebygga smittspridning genom åtgärder som riktas till den smittade.

Med **samhällsfarliga sjukdomar** avses allmänfarliga sjukdomar som kan få en spridning i samhället som innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och som kräver extraordinära smittskyddsåtgärder.

Anmälningspliktiga sjukdomar delas upp i allmänfarliga sjukdomar och andra anmälningspliktiga sjukdomar. Alla allmänfarliga sjukdomar och vissa anmälningspliktiga sjukdomar kallas smittspårningspliktiga och ska bli föremål för smittspårning enligt bestämmelserna i smittskyddslagen (2004:168).

Se Folkhälsomyndighetens förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar eller se tabell på smittskyddets sida Smittskyddsanmälan under rubriken Anmälningspliktiga sjukdomar.

2.2. Princip för hantering av smittskyddsanmälan

Anmälningsansvaret regleras enligt 2 kap. 5§ smittskyddslagen (2004:168) och smittskyddsförordning (2004:255) 3§.

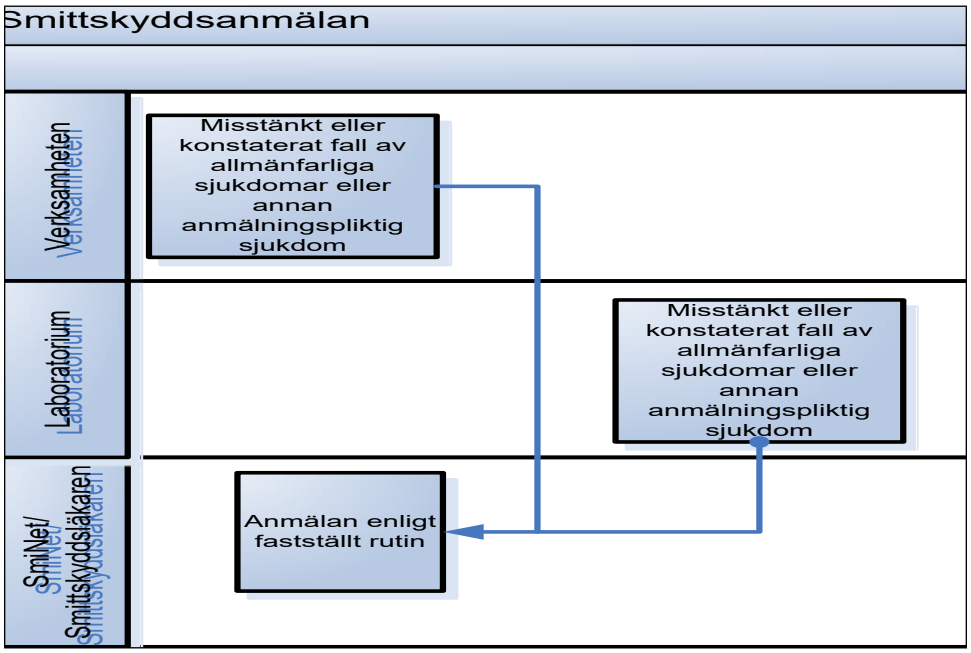

Fig. 1 Generell process för smittskyddsanmälan. När anmälan görs i Sminet går den automatiskt till Region Gävleborgs smittskyddsläkare och till Folkhälsomyndigheten.

Användarmanual för läkare finns på smittskyddets sida Smittskyddsanmälan

2.2.1. Provtagning och svarsrutiner

Den läkare som misstänker att en patient bär på en allmänfarlig eller annan smittspårningspliktig sjukdom ska skyndsamt undersöka patienten och ta de prover som behövs. Läkaren har ansvar att följande frågeställningar besvaras och svar dokumenteras i journalen.

- Patientens namn, adress, personnummer eller LMA-nummer som gäller för asylsökande samt telefonnummer
- Sannolik smittkälla och smittväg
- Vilka åtgärder/förhållningsregler som vidtagits samt andra uppgifter av betydelse för behandling och smittspårning samt

Generellt gäller att läkaren som ordinerar en undersökning av en patient också har ansvar för att svaret meddelas patienten och att smittskyddsanmälan görs. I de fall där behandlande läkare inte är i tjänst när provsvaret kommer, ansvarar chefen för att en annan läkare tar över ärendet.

Adekvat information till patienten och de åtgärder som ska vidtas återfinns på smittskyddsenhetens sida Smittskyddsanmälan, bl a finns ett smittskyddsblad för varje sjukdom.

2.2.2. Råd, förhållningsregler och smittskyddsblad för patienten

Vid **allmänfarlig sjukdom** ska ansvarig läkare ge patienten individuellt utformade förhållningsregler i syfte att hindra smittspridning. Förhållningsreglerna ska ges såväl muntligt som skriftlig till patienten och dokumenteras i patientens journal samt i smittskyddsanmälan.

Smittspårare/partnerspårare som utför smittspårning på läkares uppdrag får samtidigt i uppdrag av läkaren att lämna adekvata förhållningsregler vid allmänfarlig sjukdom.

Förslag på lämpliga förhållningsregler till patient samt standardiserad information – smittskyddsblad till läkare och patient – på flera språk finns på Smittskyddsläkarföreningens sida Smittskyddsblad.

2.2.3. Klinisk anmälan

Senast dygnet efter misstanke/diagnos av anmälningspliktig sjukdom ska anmälan göras till SmiNet/Smittskyddsläkaren. Vid vissa specifika diagnoser skall regionens smittskyddsläkare kontaktas omedelbart.

- Vardagar kontorstid nås Smittskydd på tel. 026-15 53 08,
  övrig tid kan smittskyddsläkaren kontaktas på 026-15 53 09
- Om kontakt inte erhålls med smittskyddsläkaren, bistår infektionsbakjouren vid Gävle sjukhus med hjälp, tel 026-15 01 82 kontorstid, 026-13 10 33 efter kontorstid.

2.2.4. Anmälan av klamydia och gonorréinfektion

När det gäller anmälan av klamydia och gonorréinfektion har Smittskydd en särskild överenskommelse med utbildade partnerspårare om, när och hur anmälan ska göras. Patienter som tagit klamydiaprov via hemtest på nätet eller apoteket ska omhändertas på respektive mottagning. Information om hur det sker framgår enligt punkt 3.1.2. i rutinen Huvudrutin – provtagning och smittspårning av klamydia, gonorré och syfilis (platina id 09-860270)

2.2.5. Praktiskt om Anmälan

Anmälan görs elektroniskt via SmiNet, se rubrik Instruktioner och rutiner på smittskydds sida Smittskyddsanmälan. I de fall det inte är möjligt kan anmälan göras till exempel via Cosmic. När en elektronisk anmälan görs ska även en utskriftskopia scannas in i patientens journalen.

2.2.6. Smittspårning

Den läkare som ställer diagnosen allmänfarliga eller smittspårningspliktig sjukdom, har ansvaret för smittspårningen. Mindre utredning som omfattar den närmaste familjen och närkontakter är naturligt att undersöka på samma mottagning. Vid större utbrott eller där fallen har en stor geografisk spridning får samråd ske med smittskyddsläkaren.

2.2.7. När Vårdhygieniska expertis ska kontaktas

Om smitta misstänks eller har konstaterats i verksamheten, ska Vårdhygien snarast kontaktas. Detta sker lämpligast per telefon 026-15 51 65, kontorstid. Det gäller både vid smittrisk för patienter och personal.
Några exempel på tillfällen då Vårdhygien alltid ska kontaktas är vid fynd av, eller stark misstanke om, MRSA, VRE eller meningokocker.
(MRSA= Methicillin resistenta stafylokocker, VRE= Vancomycin resistenta enterokocker)
Se rutiner under rubriken MRB (multiresistenta bakterier) på Vårdhygiens sida.

2.2.8. Partnerspårning

Smittspårning vid sexuellt överförbara sjukdomar benämns partnerspårning.
En partnerspårare ska ha genomgått en godkänd partnerspårningsutbildning anordnad av smittskyddsenheten.

Enheter med personal som genomgått godkänd utbildning finns på regionens barnmorskemottagningar, ungdomsmottagningar och könsmottagningen i Gävle.

Kontakta Smittskydd för mer information om var närmaste partnerspårare finns.

Om läkemedelsbehandling mot klamydia är indicerad innan patienten har träffat en partnerspårare, ska spåraren i första hand ta telefonkontakt med patienten innan läkemedel ordineras. Erfarenheten talar för att partnerspårningen försvåras om patienterna får behandling före spårningssamtalet.

Smittspårning/partnerspåring vid hiv sker via infektionsmottagningen på Gävle sjukhus.

Partnerspårning, handläggning och behandling av gonorré och syfilis ska ske på könsmottagningen Region Gävleborg.

Partnerspårning, handläggning och behandling av klamydia och gonorré, se 2.2.4.

> Saknas godkänd kompetens för partnerspårning eller smittskyddsspårning remitteras uppdraget till en annan enhet som har personal med godkänd kompetens.

2.2.9. Remiss till annan vårdenhet

Den läkare som diagnostiserat en anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom har ansvar för anmälan och handläggning enligt smittskyddslagen och ansvarar för ärendet till dess att annan vårdenhet övertagit ärendet. En remiss till annan vårdenhet för övertagande får inte fördröja hanteringen.

Ytterligare information om hur man hanterar och remitterar en klamydia- och gonorrépatient finns att läsa under punkt 3.1.2. i rutinen Huvudrutin – provtagning och smittspårning av klamydia, gonorré och syfilis (platina id 09-860270)

2.3. Särskilda punkter att beakta vid smittskyddsanmälan

2.3.1. Byte av behandlande läkare

Vid byte av behandlande läkare (exempelvis om patienten listar om sig eller flyttar till annan ort) ska smittskyddsläkaren informeras om bytet och vilka förhållningsregler patienten fått. Detta sker när övertaget anmäls i SmiNet genom att fylla i en kompletterande anmälan (välj Klinisk anmälan > diagnos > Övertag av behandlingsansvar).

2.3.2. Kostnadsfrihet för patienten vid allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen (SmL)

2.3.2.1. Läkemedel

Läkemedel som ordineras med avsikt att direkt påverka och minska smittämnet av en allmänfarlig sjukdom är kostnadsfritt för patienten. På receptet ska det anges ”fritt enligt SmL”. Detta gäller exempelvis behandling av HIV-infektion, syfilis, gonorré, klamydia, tuberkulos, hepatit B, hepatit C, Giardia, shigella, MRSA och PNSP (pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin).

2.3.2.2. Läkarbesök/undersökning

Läkarbesöket och undersökningen som föranleds av rimlig klinisk eller epidemiologisk misstanke om allmänfarlig sjukdom är kostnadsfritt för patienten.

3. Medverkande och granskare

Rutinen är framtagen och fastställt av smittskyddsläkaren.

Rutinen är granskad av:
- Vårdenhetschef infektionsmottagning
- Hälso- och sjukvårdsdirektören
- Chefsläkare, medicinsk rådgivare

Rutinen får inte brytas ner på underliggande nivå utan samråd med dokumentansvarig.

4. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Allmänfarliga, samhällsfarliga, smittspårningspliktiga och anmälningspliktiga sjukdomar	smittskydd, samverkanswebben
Smittskyddslag (2004:168)	Riksdagen.se
Smittskyddsförordning (2004:255)	Riksdagen.se
Anmälningspliktiga sjukdomar	Folkhälsomyndigheten.se
Huvudrutin – provtagning och smittspårning av klamydia, gonorré och syfilis	Platina id 09-860270
Smittskyddsblad	smittskydd, samverkanswebben
Smittskyddsblad på andra språk	Smittskyddsläkarföreningen